

ὄχλον, ἀλλ' εἰς ἀπ' ἐκείνους,

Οὓς ἐδίδαξαν ἀριστερὰ γράμματα Μούσαι.

Καὶ τοῦτο δὲν ἀποβλέπει μόνους τοὺς γραμματικούς. Καὶ φιλόσοφος, καὶ τεχνίτης, καὶ ἀπλῶς πάσης τάξεως καὶ παντὸς ἐπαγγέλματος ἄνθρωπος γίνεται σχολαστικός (pedant), ὡςάκις προσκολλᾶται εἰς τὸ ἐπάγγελμά του, ὅχι μὲ τὸν πολλῶν ἐπαίνων ἄξιον σκοπὸν νὰ τὸ τελειοποιήσῃ, ἀλλ' ὡς εἰς ἴδιον παίγνιον, μὲ τὸ ὁποῖον συνειθισμένους νὰ παίξῃ, φοβεῖται μὴ τοῦ ἀρπασθῆ ἀπὸ τὰς χεῖρας, καὶ μεταβληθῆ εἰς σπουδαῖον ὄργανον.

Τοιαύτην μακρὰν περιγραφὴν τοῦ Σχολαστικοῦ ἠναγκάσθη, φίλε μου, νὰ κάμω, καὶ διότι εἶναι δύσκολον νὰ ἐξηγήσῃ τις μὲ σύντομον ὀρισμὸν τὸ πολὺμορφον καὶ καταγέλαστον τοῦτο ζῶον, καὶ διότι ὅσα εἶπα, γνωστὰ καὶ εἰς αὐτὰ τῆς φωτισμένης Εὐρώπης τὰ μαθητάρια, εἰς πολλοὺς ἀπὸ ἡμᾶς εἶναι κατὰ δυστυχίαν ἀκόμη νέα. Καὶ ὅμως εἶναι ἀναγκαῖα νὰ τὰ μάθωμεν ὅλοι, διὰ νὰ παύσῃ τῆς παλαιᾶς ζυμῆς ἡ μωρὰ φλυαρία, μὴδὲ νὰ στοχαζώμεθα πλέον τὴν παιδείαν ὡς πατρογονικὸν κτῆμα, ἢ μονοπώλιον, ὀλίγων τινῶν κακῶς ἀναθραμμένων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι, μὴν ὄντες ἄλλο παρὰ καταγέλαστοι σχολαστικοί, ἀποκλείουσιν ὑπερηφάνως τοῦ χοροῦ τῶν σοφῶν ὅσους αἰσθάνονται καλοὺς νὰ μεταβάλωσι τὰ παίγνια τῶν εἰς ἀληθινὰ τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς δόξης τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους ὄργανα.—ΚΟΡΑΗΣ.

Ο ΑΠΡΟΒΛΗΤΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΤΗΣ.

ΠΕΡΙΗΓΗΤΗΣ, καταρχὰς μὲν ἔχων νὰ διέλθῃ ὡραῖα πράσινα χωράφια, ἔπειτα δὲ τόπους δυσβάτους, πλήρεις ἀκανθῶν καὶ τριβόλων, ἤτοιμάσθη μόνον διὰ τὸ πρῶτον μέρος τῆς ὁδοῦ.

Ἐνεδύθη ἐλαφρὰ καὶ ποικιλόχροα φορέματα, ἔθεσε ῥόδα εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ, καὶ μὲ ῥάβδον ἐλαφρὰν εἰς τὴν χεῖρα, ἤρχισε περιχαρῆς νὰ διατρέχῃ τὴν ἐγνωσμένην ὁδόν· ἢ θάλλουσα φύσις ἔχαιρε περίξ αὐτοῦ. ὁ ἥλιος ἔλαμπεν ὑπὲρ κεφαλῆς του λαμπρότατα· ὁ δὲν ἐξηκολούθει μὲ χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν τὸν δρόμον.

Προχωρῶν ὅμως, ἔφθασεν εἰς τὰ δύσβατα, καὶ ὅτε ἐπλησίασεν ἢ νύξ, εὐρέθη εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν· διότι αἱ τροφαὶ του ἦσαν ἤδη τελειωμέναι, τὰ φορέματα ἀπὸ τὴν βροχὴν ὑγρὰ, καὶ ἀπὸ τὰς ἀκάνθας ἐσχισμένα, τὰ ῥόδα μαραμμένα, καὶ κοπιασμένον ἤδη παραπολὺ, ὀλίγον ἐβουθούσεν αὐτὸν ἢ πρὸς ἐπίδειξιν μικρὰ του ῥάβδος· ἦτο δὲ καὶ ποταμὸς ἔμπροσθεν, καὶ τριγύρω σκότος.

‘Ἀλλοίμονον!’ εἶπε καθ' ἑαυτὸν, τύπτων καὶ τὸ στῆθος, ‘εἶμαι πεινασμένος, καὶ δὲν ἔχω φαγητόν· εἶμαι βρεγμένος, καὶ δὲν ἔχω φορέματα διὰ νὰ ἀλιάζω· κοπιασμένος, καὶ δὲν ἔχω βακτηρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ στηρίξωμαι· ποταμὸν ἔχω νὰ περάσω, καὶ δὲν εὐρίσκω πλοίαριον· ἐπλανήθη, καὶ τώρα δὲν ἔχω ὁδηγόν· ἀνυκτώθη, καὶ δὲν ἔχω φανόν! Ἀλλοίμονον! πόσον εἶμαι ἀνόητος! Διατί δὲν ἐπρόβλεφα καὶ διὰ τὸ τέλος τῆς ὁδοιπορίας μου, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀρχήν;

Ἄναγνώστα! ὁ χρόνος φεύγει ταχύτατα, — ὁδοιπόρος εἶσαι καὶ σύ! Ἀρχὴ τῆς ὁδοιπορίας σου εἶναι ἡ ζωὴ, καὶ τέλος ὁ θάνατος. Ἄν εὐρίσκεσαι δι' ἀμφοτέρω προητοιμασμένους, εἶσαι ἀξιωμακάριστος· εἶδεν, ὁμοιάσεις τὸν ἀπρόβλεπτον περιηγητήν!

ΠΕΡΙ ΨΕΥΔΟΥΣ.

ΚΑΤ' ἀλήθειαν τίποτε δὲν γνωρίζω κακοῦδέστερον, χαμερπέστερον, καὶ γελοιωδέστερον τοῦ ψεύδους. Εἶναι γέννημα κακεντρεχείας, δειλίας, ἢ κενοδοξίας· γενικῶς δὲ καθ' ὅλα ταῦτα ἀποτυγχάνει τοῦ σκοποῦ του· διότι πάντοτε τὰ ψεῦδη φανερόνται ταχύτερον ἢ βραδύτερον. Ἄν εἶπω ψεῦδος κακεντρεχὲς, μὲ σκοπὸν νὰ ἐγγίξω τὴν ὑπόληψιν πινός, ἐνδέχεται μὲν νὰ βλάψω αὐτὸν πρὸς καιρόν· ἀλλὰ τὸ πλεῖστον κακὸν ἐπὶ τέλους θέλει ἐπανελθεῖν εἰς ἐμὲ αὐτόν· διότι, εὐθὺς ὅταν φανερωθῶ, (ἐξάπαντος δὲ μέλλω νὰ φανερωθῶ), καταισχύνομαι καὶ συγχέομαι διὰ τὸ ἀτιμόν τῆς ἐπιχειρήσεως· ὅτι δ' ἂν λεχθῆ μετέπειτα πρὸς βλάβην ἐκείνου τοῦ ὑποκειμένου, ὅσον καὶ ἂν ἀληθεύῃ, περᾶ ὡς συκοφαντία.

Ἐὰν προσδράμω εἰς ψευδεῖς ἢ καὶ ἀμφιβόλους φράσεις, ὥστε νὰ δικαιολογηθῶ διὰ τι τὸ ὁποῖον εἶπα ἢ ἐπραξα, καὶ ν' ἀποφύγω τὸν ἐξ αὐτοῦ κίνδυνον ἢ τὴν ἐξ αὐτοῦ αἰσχύνην, κηρύττω διαμιάς τὸν φόβον, ὡς καὶ τὸ ψεῦδος μου· καὶ, ἀντὶ ν' ἀποφύγω, αὐξάνω τὸν κίνδυνον καὶ τὴν αἰσχύνην· δεικνύω ἑμαυτὸν τὸν ἔσχατον καὶ χαμερπέστατον τῆς ἀνθρωπότητος, μέλλω δ' ἐξάπαντος τοιαύτην πάντως νὰ λαμβάνω μεταχείρισιν. Ὁ φόβος, ἀντὶ ν' ἀποφύγω, αὐξάνει τὸν κίνδυνον· καθότι οἱ ὑποκεκρυμμένοι δειλοὶ ἀγαποῦν νὰ ὑβρίζωσι τοὺς ἐγνωσμένους. Ἐὰν τις ἐλαβε τὴν κακοτυχίαν νὰ σφάλῃ, γενναίου ἴδιον εἶναι ἐλευθέρως νὰ ὁμολογήσῃ τὸ σφάλμα του· δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος τοῦ νὰ ἐξιλεώσῃ δι' αὐτὸ, οὐδ' ἄλλος τρόπος νὰ συγχωρηθῆ.

Ὁ ψευδόμενος, δολιευόμενος, ἢ τοὺς λόγους αὐτοῦ συγχέων καὶ περιπλέκων, διὰ ν' ἀπομακρύνῃ τίποτε κινδυνῶδες ἢ δυσάρεστον, δεικνύει τοσαύτην χαμέρπειαν καὶ τοσοῦτον φόβον, ὥστε πάντοτε τὸν πρέπει νὰ καταπτύεται, καὶ πολλάκις θέλει τῶντι καταπτύεσθαι.

Ἐπάρχουν καὶ ἄλλου εἶδους ψεῦδη, ἀβλαβῆ μὲν καθ' ἑαυτὰ, πλὴν γελοιωδέστατα· ἐννοῶ ὅσα ἢ ἐσφαλμένη κενοδοξία ὑπαγορεύει, τὰ ὁποῖα ἐνεργοῦν κατ' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ σκοποῦ ὑπὲρ τοῦ ὁποῖου λέγονται, καὶ τελειοῦν εἰς τὴν ταπείνωσιν καὶ σύγχυσιν τοῦ γεννήτορος αὐτῶν, ὅστις ἐξάπαντος μέλλει νὰ φανερωθῆ. Ταῦτα εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖστον διηγηματικὰ καὶ ἱστορικὰ ψεῦδη, ὅλα σκοπὸν ἔχοντα νὰ ὑπερτιμῆσωσι τὸν αὐτὰ γεννῶντα.

Αὐτὸς εἶναι πάντοτε ὁ ἥρως τῶν ἰδίων αὐτοῦ μυθιστοριῶν· ἐστάθη εἰς κινδύνους, ἐκ τῶν ὁποίων οὐδεὶς ποτὲ διεσώθη πλὴν αὐτοῦ· ἶδεν ὀφθαλμοφανῶς ὅσα ἤκουσαν ἢ ἀνέγνωσαν ἄλλοι· καὶ ἵππευσεν μᾶλλον εἰς